

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XIII. Dilecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

potestates interdum coniunctas, interdum vero separatas esse. Coniunctas sunt in Prælo Ordinis: Nam is in primis ob votum obedientiæ, sibi ut patri spirituali præstitum, potestatem habet Regularibus imponendi præcepta spiritualia, ac præcipiendi in virtute S. Spiritus, &c. Deinde verò habet iurisdictionem spiritualem atque ecclesiasticam; cuius fundamentum, seu potius occasio est trium votorum ab Ecclesia acceptorum editio: sed proximè ac directè ea potestas non provenit à votentibus, sed à Superioribus Ecclesiæ Prælati, ipsòque Sum. Pontifice, vnde omnis ecclesiastica iurisdictione, ligandi ac soluendi potestas conueniente ordine derivatur. Separatæ autem essent istæ duæ potestates in casu, si laicus v.g. aut clericus secularis Confessario, tanquam spirituali Patri suo, obedientiam voueret, tum Confessarius licet iurisdictionem ecclesiasticam in eum nò haberet, ut v.g. eum excommunicare posset, aut in eius votis dispensare, &c. quamobrem neque Prælati eius esset, nihilominus spiritualia ei præcepta imponere, atque in virtute S. Obedientiæ ipsi, quæ ad salutem animæ spectant, præcipere posset. Ita nos dicimus de Abbatibus ac Prioribus, quamuis ipsæ habeant saltem vsum quandam seu exercitium iurisdictionis spiritualis, ita ut quodammodo Prælati dici mereantur: quamuis earum prælatura & potestas multum dependens, & subordinata sit Prælati viris.

CAPITVLVM XIII.

Dilecti.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus, & Patriarcha Grædensis exigebat à Castellano Episcopo iuramentum ad plura se extendens, quam alioquin Suffraganei Episcopi metropolitanis suis iurare cõstauerunt. Quod cum viderent Archidiaconus, & Capitulum Castellani, attendentes exinde Ecclesiæ suæ præiudicium generari posse, ad Sedem Apostoli-

cam appellarunt. Recepta appellatione mandat Gregor. IX. ut Grædensis Patriarcha contentus formam canonicam iuramenti, quod Pontifex ab Episcopis immediate sibi subiectis recipere solet, c. Ego N. 4. de iureiur. nihil ultra eam formam prætextu iuramenti, quod propter consuetudinem se recepisse asserit, à dicto Episcopo exigat; sciens, quod Papa illum à iuramento, quoad alios ultra communem formam contentos articulos absoluerit, vel potius non obligatum esse declararit.

SUMMARIVM.

1. Si Episcopus ecclesiam alteri subycere, vel onus quodlibet imponere attentet. Capitulum se opponere, & appellare potest. Imò quibus eius ecclesia Clericus, & in horum defectu Superior ex officio succurrere debet.
2. Simile est, si dominus loci territorium aut iurisdictionem alteri subycere velit. subditi enim & vasalli contradicere possunt.
3. Si quis contra grauamen extraiudicialiter appellauit, quæ postea contra appellationem acta, vel attentata sunt, iudicis officio rescinduntur, si quidem causa appellationis iusta & probabilis fuerat.
4. Iuramentum non obligat cedens in præiudicium Ecclesiæ, vel personæ tertie.
5. Vi consuetudinis diuturna obtineri potest, ut Metropolitano Coepiscopus iuramentum obedientiæ præstare debeat.

Pro intellectu duo aduertenda sunt: I. Quod olim Episcopi Metropolitano suo, à quo confirmationem accipiebant, iuramentum obedientiæ ac fidelitatis præstare soliti sint, nunc verò id iuramentum præstant Pontifici, uti Abb. hic notat n. 3. II. Non satis ex textu apparet, vtrum Patriarcha ab Episcopo Castellano iuramentum receperit ante interpositam appellationem; an verò post appellationem. Si postea accepit, tum

Aaaa 2 ver-

verbum *exigeres* propriè afficit ipsum iuramentum, ut sensus sit; cum Capitulum & Archidiaconus viderent, quòd Patriarcha postularet sibi tale iuramentum præstari, appellarunt, ne id fieret: Sed non obstante appellatione præstitum fuit iuramentum. Sin autem iuramentum fuit factum ante appellationem, tum verbum *exigeres* refertur ad effectum iuramenti, ut sensus sit; cum viderent exigere, quod iuratum erat, cum Ecclesiæ suæ præiudicio, ad Sedem Apostolicam appellasse.

1 NOTANDVM I. Si Episcopus Ecclesiam alteri subijcere, aut quodlibet onus imponere attentet, Capitulum se opponere, & appellare potest: Imò non tantum Capitulum, sed etiam alius quilibet eius Ecclesiæ Clericus, c. si quis, 6. de rebus Ecclesiæ non alienandis. Quòd si omnes tacuerint, Superior ex officio succurrere debet: cum agatur causa publica Ecclesiæ, sicuti notat Imola hic n. 7. Abb. n. 3. Felinus §. Quilibet de Clero. Et simile esse aiunt, si Dominus loci territorium, aut iurisdictionem alteri subijcere velit, quòd subditi & vasalli contradicere possint, cum ipsorum interfit, ne pluribus dominis seruiant, maioribusque oneribus grauentur, ut Imola hic notat n. 5. Abb. n. 1. arg. c. vlt. hoc tit. iun. Gl. vbi idem Abb. ait: Quòd dominus non potest componere super iure superioritatis in præiudicium subditorum, atque consensu eorundem. Nam interest eorum non habere multos dominos, aut dominum non mutari. Merito autem opponebant se hoc loco Canonici, quia iuramentum exigebatur ab Episcopo prætextu consuetudinis; consequenter ita, ut esset onus reale ipsius Sedis Episcopalis, atque ad successores transiens, sicuti ex Goffr. idem Imola aduertit hic n. 8.

3 NOTANDVM II. Si quis contra grauiamen extraiudicialiter appellauit, quæcunque postea contra appellationem acta vel attentata sunt, Iudicis officio rescinduntur, si causa appellationis iusta ac probabilis fuerat. Ita tradit Imola hic n. 12. Felinus n. 4. vbi latè profequitur, quòd remedium reuocandum attentorum melius sit, quàm inter-

dictum vnde vi, seu possessionis recuperandæ: nam appellanti sufficit ostendere, quòd tempore appellationis fuerit in possessione: nam hoc ostenso, etiam summaria cognitione, contra quemcunque possessorem reuocandus est in pristinum statum, reuocatis omnibus attentatis post appellationem. Dixi de hac re in qq. disput. de elect. q. 115, & docent DD. in c. causis, 30. de elect.

NOTANDVM III. Iuramentum non obligat, quatenus cedit in præiudicium, seu iniustam læsionem Ecclesiæ, vel personæ tertię. Nam sicuti simplici promissione se ipsum quisque obligare potest, non alium, neque Ecclesiam suam sine debita solemnitate; ita neque accessione iuramenti: Nam iuramentum retinet naturam actus, cui adiungitur, uti docent DD. in l. vlt. C. de non numerata pecunia.

Quæri potest hoc loco: Num Metropolitanus per consuetudinem diuturnam obtinere possit contra Coepiscopum, ut in sui institutione iuramentum obedientiæ secundum certam formam præstare cogatur. Arbitror esse affirmandum, cum Abb. hic, in Gl. penult. Verùm in hoc casu opus erat consuetudine immemoriali, qualis hic defecerat, aut ostendi nõ poterat: Cum enim canones certam formam iurandi præscriberet, ideo Metropolitanus aliud iuramentum exigens habebat sibi ius commune cõtrarium; consequenter opus erat ostendere consuetudinem, cuius initij nulla memoria existeret, iuxta c. 1. de præscript. in 6.

CAPITVLVM XIV.

Cum olim.

PARAPHRASIS.

Vacante Prælatura Monasterij Saluatoris Messanensis, Conuenticales in Abbatem elegerunt personam indignam: quamobrem pro ea vice eligendi potestate priuati erant. Sed Gregor. IX. ex gratia speciali concessit illis eligendi, seu postulandi facultatem; Adijciens mandatum, ut, quia eo tempore Ecclesiæ Cathedralis

Messan.